

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3514/2021. (XII. 13.) AB HATÁROZATA

alkotmányjogi panasz elutasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

h a t á r o z a t o t:

Az Alkotmánybíróság a Pesti Központi Kerületi Bíróság 14.Szk.16.414/2020/5. számú végzése alaptörvény-elleneségének megállapítására és megsemmisítésére irányuló indítványt elutasítja.

I n d o k o l á s

I.

- [1] 1. Az indítványozó jogi képviselőjén (dr. Gaudi-Nagy Tamás ügyvéd) keresztül az Abtv. 27. § alapján előterjesztett alkotmányjogi panaszában kérte, hogy az Alkotmánybíróság állapítsa meg a Pesti Központi Kerületi Bíróság 14.Szk.16.414/2020/5. számú végzésének (és erre tekintettel az annak alapjául szolgáló határozatnak) az alaptörvény-ellenességét, mivel az az indítvány szerint a hivatkozott végzés sérti az Alaptörvény VIII. cikk (1) bekezdését.
- [2] A panasz alapjául szolgáló ügy tényállása szerint 2020. június 20-án 11 óra 30 perc és 14 óra közötti időpontra, Budapest V. kerület Szabadság térre, az Amerikai Egyesült Államok budapesti Nagykövetsége előtti területre a gyülekezési jogról szóló 2018. évi LV. törvény (a továbbiakban: Gytv.) szerinti gyűlést jelentettek be „megemlékezés a rasszizmus áldozataira” megnevezéssel, amelyet a rendőrség tudomásul vett. Ezen a napon 12 óra 5 perckor megjelent a gyűlés helyszínén – három soros alakzatban vonulva – kb. 50 fő, akik ruházatukon a Légió Hungária nevű szervezet szimbólumát viselték, illetve molinókat tartottak a kezükben, amelyen egy fekete alapon fehér színű, térdelő alak volt látható egy piros körben áthúzva. A helyszínen tartózkodó rendőri erők megállásra szólították fel a csoportot és intézkedés alá vonták őket. A csoport vezetője a rendőrség kérdésére elmondta, hogy a bejelentett tüntetéshez szeretnének csatlakozni, mivel ők a fehéreket ért rasszizmus ellen akarnak tiltakozni. Ezt a szándékukat a rendezvény szervezőjének is kifejezték, ő azonban a nyilvánvalóan elmentéses véleménykifejezés céljából megjelent személyek csatlakozását megtagadta. Ezt követően a rendőrök a két ellentétes érzelmű tömeget sorfalloal elválasztották egymástól.
- [3] A rendőrsorfalloal szemben felsorakozott a csoport is, akikhez csatlakozott a térre időközben megérkező Hatvannégy Vármegye Ifjúsági Mozgalom élükön a szervezet társelnökével, az indítványozóval. Táblákat és molinókat emeltek magasba, amelyeken a „Le a zsidó rasszizmussal! Free palestine”, „A rasszizmusnak nincs színe, terjed a fehérgyűlölet”, „Szögi Lajos Marian Kozma a rasszizmus áldozatai”, „A fehér életek is számítanak”, „It’s okay to be white” feliratok voltak olvashatóak. Ezen kívül egyszer „Ria-ria-Hungária” máskor pedig „Hazaárulók-Hazaárulók” skandálásba kezdtek, amely miatt a rendőrsorfalloal a másik tömegtől az érintett csoportot hátrébb tolt. Eközben az indítványozó és a Légió Hungária vezetője instruálta a tömeget, azaz egyértelműen vezetői és ezáltal szervezői minőségben léptek fel.
- [4] A helyszínen tartózkodó rendőrség jelezte az indítványozónak és társának, hogy ellenük gyülekezési joggal visszaélés szabálysértésének elkövetése miatt feljelentést fognak tenni, mivel a Budapesti Rendőr-főkapitánysághoz (a továbbiakban: BRFK) nem érkezett szabályszerű bejelentés a gyűléssel kapcsolatban. A helyszínen megállapítható volt az is, hogy a két szervezet közösen nyilvánított véleményt, közügyeket érintő kérdésben,

a George Floyd halálesettel összefüggésben. A két csoport szervezeten jelent meg, a jelenlévők ellenvéleményüket közösen, demonstratív módon fejezték ki. Az indítványozót és a Légió Hungária vezetőjét az ügyben eljáró BRFK V. Kerületi Rendőrkapitányság, mint szabálysértési hatóság (a továbbiakban: hatóság) meghallgatta. Az indítványozó elmondta, hogy azért szeretett volna csatlakozni a bejelentett rendezvényhez, mivel maga is elítéli a rasszizmust, amely álláspontja szerint a fehéreket is érinti. Elmondása szerint egyedül érkezett a helyszínre, nem vezetett senkit. Amikor csatlakozni szeretett volna a rendezvényhez, a szervező a nála lévő molinó miatt („A fehér életek is számítanak”) nem engedte a rendezvényhez való csatlakozását. Ekkor érkezett meg a másik csoport, ők pedig „Ria-ria-hungária” skandalásba kezdtek, majd a rendőrség elkezdte őket kiszorítani. Később a rendőrség jelenlévő tagjai elmondták, hogy feljelentéssel fognak élni, ezt követően ő elhagyta a helyszínt. Kiemelte, hogy ő nem kívánt rendezvényt szervezni, hanem az alaprendezvényhez akart csatlakozni. Nem instruálta a tömeget sem, csak hangosítás hiányában a rendőröktől hallott kéréseket továbbított nekik.

- [5] A hatóság határozatában az indítványozót és a Légió Hungária vezetőjét is a szabálysértésekről, a szabálysértési eljárásról és a szabálysértési nyilvántartási rendszerről szóló 2012. évi II. törvény (a továbbiakban: Szabs. tv.) 189. § (3a) bekezdés d) pontjába ütköző gyülekezési joggal visszaélés szabálysértése miatt 80 000 Ft pénz-bírsággal sújtotta. A határozat indokolása szerint a Szabadság téren lévő térfigyelő kamerák alapján egyértelműen megállapítható volt mindkét csoport szervezettsége, az akció előkészítettsége, és az is, hogy az indítványozó és a Légió Hungária vezetője is szervezőként lépett fel. A hatóság határozatában azt is kiemelte, hogy a két csoport tevékenysége a Gytv. szerint gyűlésnek minősült, amelyet a Gytv. 10. §-a szerint előre be kellett volna jelenteni, ez azonban elmaradt, ezért a Szabs. tv. szerinti felelősségük kétségtelenül fennállt.
- [6] 2. Az indítványozó a hatóság határozatával szemben kifogást nyújtott be, amelyben arra hivatkozott, hogy ő nem szervezett önálló gyűlést, csupán egy bejelentett gyűléshez szeretett volna csatlakozni (a rasszizmus fehér áldozatai ellen tiltakozva), amelyet azonban a szervező megtagadott, ezért ő ezt tudomásul véve a helyszínről távozott. Előtte ugyan ismert közszereplőként nyilatkozott a sajtónak, de ez nem jelentette azt, hogy ő gyűlést szervezett volna. Kifogásában azt is kifejtette, hogy amennyiben a bíróság mégis gyűlésnek tekintené a tevékenységét, akkor sem valósult meg a Szabs. tv. 189. §-a szerinti szabálysértés, ugyanis ebben az esetben a gyűlés spontán gyűlésnek minősülne, mivel az a bejelentett gyűléshez való csatlakozásuknak az önkényes és jogellenes akadályozására reagált.
- [7] A kifogás alapján eljáró Pesti Központi Kerületi Bíróság (a továbbiakban: PKKB) végzésében a kifogást nem találta alaposnak, és a hatóság határozatát hatályban tartotta. A PKKB végzésének indokolása szerint a kamerafelvételek és az egyéb bizonyítékok alapján megállapítható volt, hogy az indítványozó és a Hatvannégy Vármege Ifjúsági Mozgalom tagjai az érintett időszakban a fehéreket ért rasszizmussal kapcsolatos közügyeket érintő kérdésben való véleménynyilvánítás céljából jelentek meg a bejelentett gyűlés helyszínén. Ezen véleményük kifejtéséhez előre molinókat és transzparenszeket készítettek, és egyértelmű közös céljuk az volt, hogy csatlakozzanak a bejelentett „Tüntetés a rasszizmus ellen” elnevezésű gyűléshez. Mindezek alapján a PKKB megállapította, hogy az indítványozó és társai megjelenése és cselekménye a Gytv. szerinti gyűlés fogalmába tartozott. A PKKB ezt követően a Gytv. rendelkezéseit értelmezve azt is kimondta, hogy az eset körülményei alapján (pl., hogy az indítványozó a csoport élén haladt, ő a szervezet társelnöke, ezt jelképező öltözetben is volt, harmadik személyekkel – így pl. a rendőrséggel vagy a bejelentett gyűlés szervezőjével – szemben képviselte a csoportot, utasításainak – még ha azok a rendőrségtől is származtak – a csoport tagjai eleget tettek) az indítványozó ezen gyűlésnek a szervezője és vezetője volt. A PKKB végzése ezt követően a Gytv. 10. §-át értelmezve arra a megállapításra jutott, hogy az indítványozó mint az önálló gyűlés szervezője nem tett eleget a bejelentési kötelezettségének, ezért elkövette a Szabs. tv. 189. §-a szerinti szabálysértést. A PKKB végzésében foglalkozott az indítványozónak a spontán gyűlésre való hivatkozásával is. E tekintetben a végzés figyelembe vette az Alkotmánybíróság 3001/2021. (I. 14.) AB határozatában foglaltakat, és ez alapján megállapította, hogy az indítványozónak és társainak a cselekménye azért nem minősülhet spontán gyűlésnek, mivel annak fogalmi eleme, hogy ne legyen előre toborozva a résztvevők köre, ne készüljenek előre transzparenszek, ne legyen előre elkészített napirend. Ezzel szemben azonban az indítványozó és társai előkészítették a megjelenésüket, transzparenszeket készítettek, amelyek azonban már önmagában kizárják a spontán gyűlés lehetőségét. Emellett fontos körülmény, hogy a PKKB szerint az indítványozó gyűlését kiváltó másik gyűlés már korábban is ismert volt, tehát nem hirtelen bekövetkezett eseményről volt szó.

- [8] 3. Az indítványozó ezt követően fordult az Alkotmánybírósághoz. Alkotmányjogi panaszában kérte a PKKB végzésének megsemmisítését, mivel álláspontja szerint a végzés sérti az Alaptörvény VIII. cikk (1) bekezdését. Az alkotmányjogi panasz indokolása szerint a PKKB tévesen értelmezte az indítványozó cselekményét, és hibásan minősítette azt önálló gyűlésnek. Az indítványozó és társai ugyanis pusztán a bejelentett gyűléshez szerettek volna csatlakozni, ezért is készítettek előre ehhez szükséges molinókat. A bejelentett gyűlés ugyanis nem szűkítette le előre, hogy az csak a fekete embereket ért rasszizmus ellen történő véleménynyilvánításra irányul, így az indítványozó és társai joggal gondolhatták, hogy ott a fehéreket ért rasszizmus ellen is tiltakozhatnak. A bejelentett gyűlés helyszínére való megérkezésüket követően nem zavarták meg a gyűlést, és álláspontja szerint a rendelkezésre álló bizonyítékok alapján az sem volt igazolható, hogy a szervező megtagadta volna a csatlakozásukat.
- [9] Ezért álláspontja szerint semmi akadálya nem lett volna a gyűléshez való csatlakozásuknak. Ennek ellenére a rendőrség, túllépve a Gytv. 7. §-a szerinti feladatkörén, a gyűlés szervezőjének kérése nélkül önkényesen megakadályozta a gyűléshez való csatlakozásukat. Ezt követően – véleménye szerint – nem szervezett önálló gyűlést, hanem tudomásul véve a helyzetet a helyszínt elhagyta. Ugyan a körülötte lévő egyéb személyek a kizárásukat követően valóban spontán tiltakozásba kezdtek, de ennek az indítványozó nem volt szervezője, a Gytv. 3. §-ának egyetlen elemét sem tanúsította. Ezzel együtt a Szabs. tv. 189. §-a szerinti szabálysértés azért sem valósulhatott meg, mivel a csoport és a téren még ott tartózkodók a (véleményük szerint) jogellenes kizárásukat követően, a rendőrség önkényes cselekményére reagálva kezdtek spontán tüntetésbe, amelyet azonban a Gytv. szerint sem kell bejelenteni. Ehhez képest a PKKB álláspontja szerint tévesen helyezkedett arra az álláspontra, hogy a kizárásra adott reakció nem alapozta meg a spontán gyűlés lehetőségét. A magukkal hozott molinó sem egy önálló gyűlésre való készület jegyében készült, hanem azzal a szándékkal, hogy a résztvevők a már bejelentett gyűléshez tudjanak csatlakozni. Úgy véli, hogy ezen körülmény figyelmen kívül hagyása diszkriminatív, és azt az üzenetet hordozza, hogy senki ne próbáljon meg csatlakozni egy bejelentett gyűléshez, mivel ha azt a rendőrség jogellenesen megakadályozza, akkor nem fog tudni jogszerűen spontán tüntetésbe kezdeni. A PKKB tehát téves következtetéseket vont le az Alaptörvény VIII. cikk (1) bekezdésével összefüggésben, ezért a PKKB végzése alaptörvény-ellenes.

II.

- [10] Az Alaptörvény érintett rendelkezése:

„VIII. cikk (1) Mindenkinnek joga van a békés gyülekezéshez.”

III.

- [11] 1. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 56. § (2) bekezdése alapján mindenekelőtt megállapította, hogy az alkotmányjogi panasz az Abtv. 27. §-a tekintetében megfelel az Abtv.-ben foglalt formai és tartalmi követelményeknek.
- [12] 2. Az Abtv. 27. §-a szerint az alaptörvény-ellenes bírói döntéssel szemben az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet alkotmányjogi panasszal fordulhat az Alkotmánybírósághoz, ha az ügy érdekében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntés az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát sérti, és az indítványozó a jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva.
- [13] Az Alkotmánybíróság főtárgya az indítvány beérkezését követően felhívással élt az indítványozóhoz, mivel indítványa elkészült volt. Válaszában az indítványozó igazolta, hogy bár a PKKB tárgyalása, amelyen a támadott végzés született, 2021. január 22-én volt, ahol vele szóban valóban ismertették a végzés tartalmát és főbb indokait, viszont teljes indokolással, írásban (elektronikus formában) azt csak 2021. február 1-jén kapta meg. Ezért a 2021. április 1-jén benyújtott alkotmányjogi panasz határidőben benyújtottnak minősül.
- [14] Jelen ügyben az alkotmányjogi panaszt az alapul szolgáló szabálysértési eljárásban eljárás alá vont személy nyújtotta be az ügyét érdemben lezáró bírói végzéssel szemben, amely tekintetében további jogorvoslatnak nincs helye.
- [15] 3. Az indítványozó indítványában az Alaptörvény VIII. cikk (1) bekezdésének a sérelmére hivatkozott. Ennek kapcsán az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az alkotmányjogi panasz megfelel az Abtv. 52. § (1b) bekezdésének.

désében támasztott – a határozott kérelemre vonatkozó – törvényi feltételeknek. Az indítvány megjelölte az indítványozó jogosultságát, valamint az Alkotmánybíróság hatáskörét megalapozó törvényi rendelkezést [Abtv. 51. § (1) bekezdés és 52. § (1b) bekezdés a) pont], az Abtv. 27. §-ában foglalt hatáskörben kérve az Alkotmánybíróság eljárását. Az indítványozó megjelölte továbbá az Alkotmánybíróság által vizsgálendő bírói döntést [Abtv. 52. § (1b) bekezdés c) pont] és az Alaptörvény sérelmet szenvedett rendelkezéseit [Abtv. 52. § (1b) bekezdés d) pont]. Az indítvány benyújtását részletesen indokolta, kifejtve az Alaptörvényben foglalt jogok sérelmének mibenlétét [Abtv. 52. § (1b) bekezdés b) pont]. Az indítványozó kifejezett kérelmet fogalmazott meg a bírói döntés megsemmisítésére nézve [Abtv. 52. § (1b) bekezdés f) pont].

- [16] Az Abtv. 29. §-ában meghatározottak szerint az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának további feltétele, hogy az alkotmányjogi panasz a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyét, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vessen fel. E két feltétel alternatív jellegű, így az egyik fennállása önmagában megalapozza az Alkotmánybíróság érdemi eljárását {erről elsőként lásd: 3/2013. (II. 14.) AB határozat, Indokolás [30]}.
- [17] E tekintetben az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az ügy az Alaptörvény VIII. cikk (1) bekezdésében biztosított békés gyülekezéshez való joggal összefüggésben felveti a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyét. Vizsgálendő kérdés ugyanis, hogy a PKKB az Alaptörvény VIII. cikk (1) bekezdésével összhangban értelmezte-e az indítványozó magatartását, azzal összhangban minősített-e cselekményét a Gytv. hatálya alá tartozónak és tekintette őt szervezőnek, valamint az Alaptörvény VIII. cikk (1) bekezdésével összhangban állapította-e meg, hogy az indítványozó cselekménye nem volt spontán gyűlésnek tekinthető.
- [18] A fentiekre tekintettel az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt az Ügyrend 31. § (6) bekezdése alapján, a panasz befogadásáról szóló döntést mellőzve, az Alaptörvény VIII. cikk (1) bekezdése vonatkozásában érdemben bírálta el.

IV.

- [19] Az alkotmányjogi panasz nem megalapozott.
- [20] 1. Az Alkotmánybíróság mindenekelőtt rámutat: az Alaptörvény 24. cikk (1) bekezdésének értelmében az Alkotmánybíróság az Alaptörvény védelmének legfőbb szerve. Ennek megfelelően az Alkotmánybíróság az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdésének d) pontja alapján a bírói döntéseket az alkotmányosság szempontjából ellenőrizheti, és jogköre a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség vizsgálatára és kiküszöbölésére korlátozódik, ezért a bírói döntés irányának, a bizonyítékok bírói mérlegelésének és értékelésének, illetve a bírósági eljárás teljes egészének ismételt felülbírlatára már nem rendelkezik hatáskörrel {3231/2012. (IX. 28.) AB végzés, Indokolás [4]}.
- [21] Az Alkotmánybíróság tehát következetes gyakorlata szerint alkotmányjogi panasz alapján „a bírói döntésben foglalt jogértelmezés Alaptörvénnyel való összhangját vizsgálja, azt, hogy a jogszabály alkalmazása során a bíróság az Alaptörvényben biztosított jogok alkotmányos tartalmát érvényre juttatta-e. Ha a bíróság az előtte fekvő, alapjogilag releváns ügy alapjogi érintettségére tekintet nélkül járt el, és az általa kialakított jogértelmezés nem áll összhangban e jog alkotmányos tartalmával, akkor a meghozott bírói döntés alaptörvény-ellenes.” {3/2015. (II. 2.) AB határozat, Indokolás [18]} Az Alkotmánybíróság nem vonhatja el azonban az ítélező bíróságok hatáskörét az előttük fekvő tényállás elemeinek átfogó mérlegelésére, csupán a mérlegelés alapjául szolgáló jogértelmezés Alaptörvénnyel való összhangját, illetve a mérlegelés alkotmányossági szempontjainak a megtartását vizsgálhatja felül.
- [22] 2. Az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panasz vizsgálata körében elsőként fontosnak tartotta kiemelni a békés gyülekezéshez való joggal összefüggésben a jelen ügyre nézve releváns gyakorlatának, valamint az üggyel összefüggő, Emberi Jogok Európai Bírósága (a továbbiakban: EJEB) gyakorlatának a legfontosabb elemeit. Ezen gyakorlatok köréből különösen is fontos rögzíteni a spontán gyűlésre irányadó szempontokat, ugyanis jelen alkotmányjogi panasz esetében a PKKB-nak ezen szempontok figyelembevétele is elengedhetetlen volt.
- [23] 2.1. Az Alkotmánybíróság a 13/2013. (VI. 17.) AB határozatában hangsúlyozta, hogy a negyedik Alaptörvény módosítással hatályon kívül helyezett alkotmánybírósági határozatokban kidolgozott érvek, jogelvek és alkotmányossági összefüggések felhasználhatóak az újabb ügyekben vizsgálendő alkotmányjogi kérdések elbírálása-

kor is „ha az Alaptörvény adott szakaszának az Alkotmánnyal fennálló tartalmi egyezése, az Alaptörvény egészét illető kontextuális egyezősége, az Alaptörvény értelmezési szabályainak figyelembevétele és a konkrét ügy alapján a megállapítások alkalmazhatóságának nincs akadálya és szükségesnek mutatkozik azoknak a meghozandó döntése indokolásába történő beillesztése” {13/2013. (VI. 17.) AB határozat, Indokolás [32]}. Ezzel összhangban megállapítható, hogy a korábban hatályos Alkotmány a 62. § (1) bekezdésében deklarálta a békés gyülekezéshez való jogot, amelyet az Alaptörvény VIII. cikk (1) bekezdése tartalmában hasonlóképpen szabályoz, így a korábbi Alkotmány hatálya alatt meghozott alkotmánybíróági döntések az Alaptörvény hatálya alatt is irányadónak tekinthetők. Ezt erősített meg az Alkotmánybíróság a 3/2013. (II. 14.) AB határozatában is, amikor kifejtette, hogy a „2011. december 31-éig hatályos Alkotmány 62. § (1) bekezdésében a Magyar Köztársaság elismerte a békés gyülekezés jogát és biztosította annak szabad gyakorlását. A 2012. január 1-jétől hatályos Alaptörvény mindenki jogát biztosítja a »békés gyülekezéshez«. Bár az Alaptörvény VIII. cikk (1) bekezdésének szövege kifejezetten nem követeli meg az államtól, hogy az emberek szabad gyülekezését biztosítsa, ez a kötelezettség az Alaptörvény I. cikk (1) bekezdéséből következik, ez utóbbi rendelkezés ugyanis minden alapvető (ideértve a gyülekezési) jog védelmét az állam elsőrendű kötelezettségévé teszi. Az állam jogalkotó és jogalkalmazó intézményei tehát kötelesek biztosítani, hogy a gyülekezni kívánók élhessenek az Alaptörvény VIII. cikk (1) bekezdésében foglalt alapvető jogukkal. Az Alkotmánybíróság ezért továbbra is irányadónak tekinti a korábbi határozataiban foglalt gyülekezési szabadsággal kapcsolatos megállapításokat.” {3/2013. (II. 14.) AB határozat, Indokolás [38], megerősítette: 3307/2020. (VII. 24.) AB határozat, Indokolás [17]}

- [24] 2.2. A gyülekezés szabadságával összefüggésben, előjáróban fontos kiemelni az Alkotmánybíróság 55/2001. (XI. 29.) AB határozatát. E szerint „a gyülekezési jog a tágabb értelemben vett véleménynyilvánítási szabadság része, amely a közügyekre vonatkozó, békés jellegű közös vélemény-kifejezést biztosítja. Az alkotmányos védelem tehát a közügyekről folytatott nyilvános vitában való részvételt célzó rendezvényeket illeti meg, amelyek segítik a közérdekű információk megszerzését és másokkal való megosztását, valamint a vélemények közös kinyilvánítását.” {55/2001. (XI. 29.) AB határozat, ABH 2001, 442, 449, megerősítette: 3307/2020. (VII. 24.) AB határozat, Indokolás [18]}
- [25] 2.3. Jelen ügy tekintetében a békés gyülekezéshez való jog körében fontos áttekinteni a spontán gyűlések/rendezvények fogalmi elemeit. Ennek körében elsőként fontos megjegyezni, hogy az Alkotmánybíróság a 75/2008. (V. 29.) AB határozatában rámutatott, hogy a bejelentési kötelezettség nem abszolutizálható. Ebből egyenesen következik, hogy az Alaptörvény VIII. cikkének védelme a rövid idő alatt szervezett, vagy szervezés nélküli (spontán) gyülekezéseket is védi, ha azok egyébként békés jellegűek. A spontán gyűlés fogalma szerint olyan nem szervezett, ennek megfelelően sem szervezőkkel, sem belső struktúrával nem rendelkező gyűlés, amelyet – szervező hiányában – nem jelentenek be. Jellemzően sokakat érintő, hirtelen bekövetkezett esemény (pl. egy a nagyközönség előtt nem ismert politikai esemény) hatására kisebb-nagyobb tömeg jön össze („verődik össze”) közterületen. Ki kell emelni, hogy az említett eseményhez időben, esetenként pedig térben is mindenképp szorosan kapcsolódik a gyülekezési jog gyakorlása. A spontán gyűlésekkel kapcsolatban a Velencei Bizottság és az EBESZ/ODIHR is többször megnyilvánult jelentéseiben, kiemelve, hogy a spontán gyűlések hozzájárulnak az egészséges demokrácia megvalósulásához, mindaddig, amíg azok nem veszítik el békés jellegüket (lásd többek között: *Compilation of Venice Commission Opinions concerning Freedom of Assembly*, Strasbourg, 04 October 2012, CDL(2012)014rev2, továbbá: CDL-AD (2012)006 OSCE/ODIHR - *Venice Commission Joint Opinion on Law on Mass Events in the Republic of Belarus*, §57.).
- [26] Az EJEB gyakorlatából fontos megjegyezni a *Bukta és társai kontra Magyarország* (25691/04), 2007. július 17., ügyben hozott döntést. Ezen döntésében az EJEB megállapította, hogy speciális körülmények fennállása esetén, amikor egy politikai eseményre való demonstráció formájában történő azonnali reagálás igazolható, a rendezvény jogellenességének megállapítása, valamint a békés tüntetés feloszlata kizárólag a szükséges előzetes bejelentés elmulasztása miatt – ha a résztvevők egyébként jogszerűtlen magatartást nem tanúsítanak – aránytalanul korlátozza a békés gyülekezéshez való jogot. A résztvevők szórólapon, elektronikus úton vagy más nyilvános felhívás útján történő toborzása azonban éppúgy kizárta teszi a spontán gyűlést, mint a napirend, az előre elkészített transzparensz, vagy éppen a gyűlésnek a bekövetkezett eseménytől időben távol történő megtartása.
- [27] A fentiek mellett azt is hangsúlyozni kell, hogy a spontán gyűlések esetében – a fentebb részletezett feltételek teljesülése esetén – nemcsak a feloszlási tilalom áll fenn, hanem szankcionálási tilalom is. A Szabs. tv. szerint

ugyanis ezen szabálysértési alakzatoknak a védett jogi tárgya a gyülekezések békés jellegének megőrzése, és a rend fenntartása, amelynek sérelme egy spontán gyűlés esetében (ha az nem veszíti el a békés jellegét) fogalmilag kizárt.

- [28] 2.4. Az Alkotmánybíróság gyakorlatából jelen ügy tekintetében fontos kiemelni a 3307/2020. (VII. 24.) AB határozatban foglalt alábbi szempontokat is.
- [29] Az Alkotmánybíróság a fenti határozatában rögzítette, hogy *in abstracto* nem zárható ki az sem, hogy egy bejelentett rendezvényt követő eseménysorozat újabb önálló gyűlésnek, illetve a gyülekezési jog hatálya alá tartozó spontán vagy gyors reagálású rendezvénynek minősüljön. A gyülekezési jog gyakorlása ugyanis nem szűkíthető le a gyülekezési törvény szerint bejelentett rendezvényekre, annak részét képezik ugyanis a spontán, illetve gyors reagálású gyűlések is [3307/2020. (VII. 24.) AB határozat, Indokolás [22]].
- [30] A fentiekkel összhangban az adott ügyben eljáró bíróságnak ezért mérlegelnie kell, hogy a későbbi események megfelelnek-e a gyűlés fogalmának. Az események gyűlés jellegének megítélése körében pedig jelentősége van annak, hogy a résztvevők közéleti kérdésben kívánnak-e közösen, nyilvánosan kommunikálni; a kommunikációs szándék kifejezésre jut-e, verbális vagy nonverbális formát ölt-e; a rendezvény keretében megvalósuló véleménynyilvánítás a külső szemlélő számára gyülekezésként azonosítható-e; előbbi folyamatként maga a rendőrség az eseményt ténylegesen gyülekezésként kezeli-e; illetve annak is, hogy adott esetben történt-e olyan esemény, amely azonnali reakciót igényelt. Önmagában az, hogy egy eseménysorozat résztvevői egy korábbi rendezvény résztvevői közül kerülnek ki, nem zárja ki azt, hogy utólag megvalósított cselekményük gyülekezésnek minősüljön, és önálló alkotmányos védelmet élvezzen [3307/2020. (VII. 24.) AB határozat, Indokolás [23]].
- [31] 3. A fentiek alapján az Alkotmánybíróság jelen ügyre nézve az alábbiakat állapította meg.
- [32] 3.1. A PKKB végzésének indokolásában arra a következtetésre jutott, hogy az indítványozónak és társainak a cselekménye megfelelt a Gytv. szerinti gyűlés fogalmi elemeinek, az indítványozó pedig szervezőnek volt tekinthető. E körben fontos megjegyezni, hogy a Gytv. 2. § (1) bekezdése szerint a gyűlésnek három fogalmi eleme azonosítható. Egyfelől és elsősorban, hogy azáltal közügyekben történő véleménynyilvánításra kerüljön sor. Jelen esetben ennek tényét az indítványozó sem vitatta, hiszen a gyűlésre transzparensekkel is készültek, amivel a fehér embereket ért rasszizmus ellen akartak tiltakozni. Második fogalmi elem a többes gyakorlás követelménye, amely szerint legalább két fő közös véleménynyilvánítására kell, hogy sor kerüljön. Fontos, hogy ennek a két személynek nem kell közös elhatározásból, egymással előre egyeztetve a helyszínre mennie, elegendő az is, ha azonos céllal, de egymástól függetlenül jelennek meg az adott helyen. Ezért e tekintetben irreleváns, hogy az indítványozó egyedül ment-e a helyszínre, vagy a többiekkel közös elhatározásból, ez a feltétel mindenképpen teljesült. Harmadik feltétele a gyűlésnek, hogy nyilvános összejövetel legyen (amelyhez elvben bárki csatlakozhat), amely már csak a helyszín közterület jellege miatt is teljesült. Ez alapján megállapítható, hogy az indítványozó és társai (a Hatvannégy Vármegye Ifjúsági Mozgalom tagjai) cselekménye önállóan is a gyűlés fogalmába tartozott, amelyet a PKKB az Alaptörvény VIII. cikk (1) bekezdésével összhangban ítélt meg. Ez természetesen még önmagában nem jelenti azt, hogy ez egy elkülönült gyűlés volt, és nem pusztán a már korábban bejelentett gyűlés fogalmi körébe tartozó cselekmény.
- [33] Azt is indokolt megvizsgálni, hogy ennek a Gytv. szerinti gyűlésnek minősülő cselekménynek az indítványozó szervezője volt-e. A Gytv. 3. § (1) bekezdése szerint a gyűlés szervezője az, aki a résztvevőket a gyűlésen való részvételre nyilvánosan felhívja, a gyűlést meghirdeti, továbbá a gyűlést megszervezi, és azt vezeti. Ugyanezen szakasz (4) bekezdése alapján a gyűlést a szervező vezeti, az (5) bekezdés szerint pedig, ha a gyűlés szervezője vagy vezetője nem ismert, azt kell vezetőnek tekinteni, aki a napirendet meghatározza, akinek a gyűlés menetére befolyása van, illetve aki harmadik személyekkel szemben a gyűlést képviseli. Mindezekből egyes következik, hogy ha egy gyűlés szervezője nem ismert, de a vezetője meghatározható, akkor őt kell a gyűlés szervezőjének is tekinteni. Jelen ügyben – indíttatásától függetlenül – az indítványozó utasította és instruálta a vele együtt mozgó tömeget, ezért ő volt tekinthető a gyűlés szervezőjének. A PKKB is ezen érvelés mentén ítélte meg az indítványozó szerepét, ezért e tekintetben sem ellentétes a PKKB végzése az Alaptörvény VIII. cikk (1) bekezdésével.

- [34] 3.2. A fentiek tisztázást követően az Alkotmánybíróság szükségesnek tartotta megvizsgálni, hogy az indítványozónak és a vele együtt érkező tömegnek a gyűlése elkülönült gyűlésnek volt-e tekinthető a Szabadság térre korábban már bejelentett gyűléstől, vagy ahhoz tartalmilag szorosan kapcsolódott. Az indítványozó és társai (a Hatvannégy Vértanú Mozgalom tagjai) a megállapított tényállás alapján egyértelműen szervezetten és felkészülten érkeztek meg a bejelentett gyűlés helyszínére. Ez a tömeg együtt mozgása és az előre elkészített molinók, transzparenszek alapján is vitán felül állt. Ezen feliratok alapján az indítványozó és társai is a rasszizmus ellen akartak tüntetni, de az ő demonstrációjuknak a célja egyértelműen ellentétes indíttatású volt, mint a térre korábban már bejelentett gyűlés résztvevőié. Utóbbiak ugyanis a BLM (*Black Lives Matter*) mozgalom nemzetközi hulláma alapján a feketéket, elsősorban a fehérek által ért rasszizmus ellen tüntettek. Az indítványozó és társai azonban pont a fehéreket ért vélt vagy valós rasszizmus ellen akartak demonstrálni. Ez alapján megállapítható tehát, hogy joggal volt feltételezhető, hogy a bejelentett demonstrációhoz való csatlakozásuk, és a náluk lévő feliratok alkalmasak lehetnek volna arra, hogy a téren tartott gyűlés(ek) elveszítse(sék) békés jellegét/jellegük. Erre tekintettel, bár a két gyűlés kiinduló pontja (rasszizmus elleni fellépés) azonos volt, indíttatásuk és céljuk azonban nem. Ezzel együtt az is kétségtelenül megállapítható, hogy az indítványozót a bejelentett gyűlés szervezője explicit módon nem zárta ki a gyűlés résztvevői köréből, mivel mire ők a térre értek, a Légió Hungária szervezet tagjait (akik csatlakozását a bejelentett gyűlés szervezője korábban már megtagadta) a rendőrség már elválasztotta a bejelentett gyűlés tagjaitól, az indítványozó pedig hozzájuk, és nem a bejelentett gyűlés tagjaihoz csatlakozott amikor a térre ért. Mindezek alapján megállapítható, hogy a bejelentett gyűlés és az indítványozó, valamint társai közös véleménynyilvánítása nem volt azonos cél és kommunikációs üzenet alá terelhető.
- [35] E tekintetben az Alkotmánybíróság azt is szükségesnek tartotta rögzíteni, hogy a Gytv. 2. § (2) bekezdése alapján a nyilvános gyűléshez bárki szabadon csatlakozhat. Ennek azonban lehetnek korlátai. A Gytv. 4. § (3) bekezdése szerint ugyanis a gyűlés vezetője a gyűlésről kizárhatja azt, aki a gyűlést súlyosan megzavarja (a zavaró személy eltávolításához pedig a rendőrség közreműködése is igénybe vehető, ahogy az jelen ügyben is történt). Ez a súlyos zavarás azonban nem csak a közvetlenül zavaró személyre terjedhet ki, hanem azon esetekre is, amikor egy csatlakozás esetén valós veszélye állna fenn annak, hogy a csatlakozó személy megzavarja a gyűlést, ami ezáltal elvesztheti békés jellegét. Tekintettel arra, hogy a Gytv. 4. § (2) bekezdése szerint a vezető felel a gyűlés békés jellegéért, ezért az olyan személyt, akinél alapos okkal feltételezi, hogy megzavarhatja a rendet, jogosult a gyűlésről kizárni. Jelen ügyben az indítványozó és társai kifejezetten nem is próbáltak csatlakozni a bejelentett gyűléshez, de ezzel együtt megállapítható, hogy a Légió Hungária tagjaihoz hasonlóan, a náluk lévő feliratok miatt a bejelentett gyűlés szervezője ezt okkal megtehetette volna.
- [36] Mindezekre tekintettel megállapítható, hogy a PKKB az Alaptörvénnyel összhangban minősítette az indítványozó és társai cselekményét gyűlésnek, és az indítványozót szervezőnek.
- [37] 3.3. A PKKB végzésének Alaptörvénnyel való összhangja tekintetében azt is vizsgálni kellett, hogy a PKKB az Alaptörvény VIII. cikk (1) bekezdésével összhangban döntött-e arról, hogy az indítványozó és társai cselekménye nem minősül spontán gyűlésnek.
- [38] A spontán gyűlés fogalmi eleme, hogy az egy olyan eseményre reagáljon, amely időben nem válik el, vagy szoros közelségben áll a spontán gyűléshez. Az Alkotmánybíróság 3001/2021. (I. 14.) AB határozata szerint azonban a spontán gyűlés lehetőségét kizárja minden előzetes szervezettség, felhívás vagy épp transzparens, molinó készítése. Jelen ügyben az elsődleges kérdés, hogy az indítványozó és társai előzetes szervezettsége és készülése eleve kizárta-e a spontán gyűlés lehetőségét, mint ahogyan azt a PKKB végzése megállapította. E tekintetben az Alkotmánybíróság az alábbi megállapításra jutott: önmagában a fentiekben részletezett előzetes készülés, minden további vizsgálat nélkül nem feltétlenül zárja ki a spontán gyűlés lehetőségét. Jelen ügy tekintetében ugyanis kijelenthető, hogy amennyiben feltételezzük, hogy az indítványozó és társai joggal gondolhatták, hogy a bejelentett gyűlés szervezője engedni fogja a korábban már bejelentett gyűléshez való csatlakozásukat, de ő a helyszínen ezt mégsem engedte, akkor az érintett személyek akkor is spontán gyűlésbe kezhetnek (tiltakozva kizárásuk ellen), ha egyébként szervezetten és molinókkal, transzparenszekkel érkeztek a helyszínre (ugyanis egy olyan váratlan helyzettel találták szembe magukat, amelyre reagálniuk kellett). Amennyiben azonban az érintett személyeknek alapos okkal számolniuk kellett azzal, hogy a bejelentett gyűlés szervezője nem fogja engedni a gyűléshez való csatlakozásukat (pl. amiatt, mert véleménynyilvánításuk pont ellentétes az eredeti gyűlés céljával), akkor a csatlakozás elutasítása nem eredményezhet számukra olyan váratlan helyzetet, amely egy spontán gyűlés elkezdésére okot adna – mivel ellenkező következtetés a gyülekezéshez való joguk

visszaélésszerű alkalmazását tenné jogszerűvé. Mivel jelen helyzetben a megállapított tényállás alapján az utóbbi eset valósult meg, ezért a PKKB az Alaptörvény VIII. cikk (1) bekezdésével összhangban döntött úgy, hogy az indítványozó és társainak cselekménye nem volt a spontán gyűlés védelmi körébe vonható.

- [39] 4. Mindezek alapján az Alkotmánybíróság megállapította, hogy a PKKB végzése figyelembe vette az Alaptörvény VIII. cikk (1) bekezdéséből fakadó alkotmányos szempontokat, ezért erre tekintettel az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt elutasította.

Budapest, 2021. november 23.

Dr. Schanda Balázs s. k.,
tanácsvezető, előadó alkotmánybíró

Dr. Schanda Balázs s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Handó Tünde
alkotmánybíró helyett

Dr. Márki Zoltán s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Schanda Balázs s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Pokol Béla
alkotmánybíró helyett

Dr. Szívós Mária s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/895/2021.

• • •